

P7_TA-PROV(2010)0149

Kirgizstāna

Eiropas Parlamenta 2010. gada 6. maija rezolūcija par stāvokli Kirgizstānā

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Kirgizstānu un Centrālāziju un jo īpaši 2005. gada 12. maija rezolūciju,
  - ņemot vērā 2008. gada 20. februāra rezolūciju par ES stratēģiju Centrālāzijai;
  - ņemot vērā Savienības augstās pārstāves/Komisijas priekšsēdētāja vietnieces *Catherine Ashton* 2010. gada 7. un 8. aprīļa paziņojumu par stāvokli Kirgizstānā,
  - ņemot vērā Ārlietu padomes 2010. gada 26. aprīļa secinājumus,
  - ņemot vērā Eiropas Savienības 2010. gada 22. aprīļa paziņojumu EDSO Pastāvīgajā padomē par stāvokli Kirgizstānā,
  - ņemot vērā Eiropadomes 2007. gada 21. un 22. jūnijā pieņemto ES stratēģiju jaunai partnerībai ar Centrālāziju,
  - ņemot vērā ES un Kirgizstānas Partnerības un sadarbības nolīgumu (PSN), kas stājās spēkā 1999. gadā,
  - ņemot vērā Eiropas Kopienas Reģionālās stratēģijas dokumentu par palīdzību Centrālāzijai laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam,
  - ņemot vērā Reglamenta 110. panta 4. punktu,
- A. tā kā gan Centrālāzijas tautas, gan Eiropas Savienība ir ieinteresētas, lai visā reģionā notiktu virzība uz stabilitāti un uzlabotos demokrātija, dzīves līmenis un cilvēka drošība, kā arī tiktu panākta ilgtspējīga izaugsme;
- B. tā kā Kirgizstāna ir EDSO locekle un līdz ar to tai ir jāievēro pamatbrīvības, cilvēktiesības, tiesiskums un jāīsteno EDSO demokrātiskie standarti;
- C. tā kā Kurmanbeks Bakijevs, kura pirmais pilnvaru termiņš sākās 2005. gada jūlijā pēc tā dēvētās Tulpju revolūcijas, tika iepriekšējā gadā atkārtoti ievēlēts uz vēl vienu prezidenta pilnvaru laiku vēlēšanās, kuras neatkarīgi novērotāji raksturoja kā vērienīgu krāpšanu; tā kā pēc sākotnēji demokrātiskiem pasākumiem K. Bakijeva valdīšana kļuva autoritāra;
- D. tā kā 2010. gada 7. aprīlī iejaucās Kirgizstānas armija, lietojot šaujammieročus, asaru gāzi un policijas granātas pret protestētājiem, kuri sapulcējās pie prezidenta mītnes Biškekā un pēc tam sturmēja valdības ēkas, lai paustu neapmierinātību par elektroenerģijas un apkures cenu straujo kāpumu, un šīs sadursmes rezultātā vairāk nekā 80 cilvēku gāja bojā un vairāk nekā 500 tika ievainoti;
- E. tā kā prezidents K. Bakijevs bija spiests bēgt no galvaspilsētas un viņa vietā stājās pagaidu

valdība opozīcijas līderes Rozas Otunbajevas vadībā, kura izdeva dekrētu par varas pārņemšanu un orderi par atbilstību Kirgizstānas konstitūcijai, kā arī atlaida parlamentu; tā kā, mēģinot noregulēt situāciju saistībā ar atkāpšanos no varas, K. Bakijevs nedēļu pēc sacelšanās pameta valsti un devās uz Kazahstānu saskaņā ar Krievijas, ASV un Kazahstānas atbalstītu vienošanos;

- F. tā kā Kirgizstāna ir īpašs ASV un Krievijas interešu objekts, jo tā atrodas stratēģiski tuvu Afganistānai un Ferganas ielejai, kas ir Centrālāzijas ģeogrāfiskais, politiskais un ekonomiskais centrs; tā kā ASV militāro spēku izmantotais Manas tranzīta centrs ir nozīmīgs ziemeļu izplatīšanas tīkls, lai apgādātu *NATO* spēkus Afganistānā, un Kirgizstānā atrodas arī svarīga Krievijas militārā bāze;
- G. tā kā ES un Centrālāzijas attiecībām ir izšķiroša nozīme, ņemot vērā kopīgos uzdevumus tādās jomās kā enerģētika, cīņa pret klimata pārmaiņām, narkotiku tirdzniecības kontrole un cīņa pret terorismu;
- H. tā kā reģiona ģeopolitiskajai konkurencei raksturīgs destruktīvs potenciāls, taču intereses lielā mērā sakrīt attiecībā uz Afganistānu un radikālā islāma izplatīšanos, un līdz ar to šāda konkurence var tikt samazināta un panākta vienošanās par uzlabotas pārvaldes nepieciešamību;
- I. tā kā ES pastāvīgi jāpilda apņemšanās visos nolīgumos ar trešām valstīm iekļaut cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma aspektus un veicināt demokrātiskas reformas, īstenojot atbilstīgu politiku, kas sekmē uzticību ES kā reģionālai dalībnieci;
- J. tā kā ES klātbūtne Kirgizstānā — galvenokārt kā palīdzības sniedzējai — ir nozīmīga un nostāda ES labā pozīcijā, lai panāktu lielāku ietekmi valsts atbalstīšanā;
- K. tā kā Komisija un Padome pašlaik pārskata Centrālāzijas stratēģiju, gatavojot ziņojumu, ko iesniegs Eiropadomes jūnija sanāksmē,
  - 1. ir dziļi nobažījies par stāvokli Kirgizstānā un izsaka līdzjūtību ģimenēm, kuru piederīgie gāja bojā traģiskajos notikumos;
  - 2. aicina visas puses pārtraukt vardarbību, demonstrēt lojalitāti un darīt visu iespējamo, lai sāktu īstenu dialogu, kura mērķis ir stabilitātes panākšana un tādu apstākļu radīšana, kas ļautu miermīlīgi atgriezties pie demokrātiski konstitucionālas kārtības;
  - 3. uzsver, ka institucionālā ziņā izšķiroša nozīme ir saskaņotai un noturīgai konstitucionālai sistēmai, lai novērstu turpmākus sociālos nemierus un Kirgizstānas iedzīvotājiem nodrošinātu mierīgu nākotni; šajā ziņā atzinīgi vērtē pagaidu valdības sadarbību ar Venēcijas komisiju;
  - 4. atzīmē pagaidu valdības iesāktos pasākumus nolūkā atjaunot demokrātiju un jo īpaši plānus izstrādāt jaunu konstitūciju, lai aizstātu K. Bakijeva pārstrādāto redakciju, ar ko milzīgu varu koncentrēja prezidenta rokās;
  - 5. šajā ziņā atzinīgi vērtē pagaidu valdības paziņojumu, ka tā 2010. gada 27. jūnijā rīkos referendumu par jauno konstitūciju un jaunas vispārējās vēlēšanas 2010. gada 10. oktobrī, lai stiprinātu demokrātiju un politisko atbildību; aicina pagaidu valdību ievērot Kirgizstānas starptautiskās saistības un nodrošināt brīvu un taisnīgu vēlēšanu norisi;

6. uzsver, cik svarīga ir aktīva pagaidu valdības iesaistīšanās, lai apzinātu un izanalizētu iespējas panākt pareizu pārvaldību, tiesu iestāžu neatkarību, kā arī sasniegt citus ES politikas mērķus, kas iekļauti Centrālāzijas stratēģijā, un lai arī sekmētu starptautisko finanšu institūciju iesaistīšanos un darbību;
7. aicina ANO vadībā veikt notikumu starptautisku izmeklēšanu, lai noteiktu atbildības robežas, apzinātu trūkumus un sniegtu palīdzību Kirgizstānas tiesu iestādēm, un šajā ziņā mudina pagaidu valdību lūgt palīdzību ANO augstajam komisāram cilvēktiesību jautājumos, lai nodrošinātu, ka 2010. gada 6. un 7. aprīļa notikumu izmeklēšanas ir rūpīgas, neitrālas un ticamas;
8. norāda, ka 2005. gada Tulpu revolūcija Kirgizstānas sabiedrībai viesa lielas cerības par demokrātiskām reformām, kas nav realizējušās; aicina Padomi un Komisiju demonstrēt saskaņu un noteiktību un izmantot šo izdevību, lai rastu veidus, kā palīdzēt Kirgizstānas pagaidu valdībai un atbalstīt varas iestādes to centienos īstenot demokrātiskas reformas un uzlabot iedzīvotāju dzīves kvalitāti, sadarbībā ar visām ieinteresētajām personām un Kirgizstānas pilsonisko sabiedrību sekmējot valsts izaugsmi un lielākas pilnvaras piešķirot pavalstniekiem;
9. norāda, ka milzīgā Kirgizstānas resursu nepietiekamība un neaizsargātība padara to ārkārtīgi atkarīgu no ārējā atbalsta; norāda arī, ka kaimiņvalstīs pastāv augsts demokrātijas, pareizi funkcionējošas pārvaldes un noturīgas sociālās attīstības modeļu deficīts; šajā ziņā uzsver, ka starptautiskajai palīdzībai būs izšķiroša nozīme;
10. vērš uzmanību uz to, ka stāvoklis Kirgizstānā gan ietekmē reģionālos un starptautiskos notikumus, gan arī ietekmējas no tiem; ir pārliecināts, ka Krievijas, ASV un citu valstu intereses lielā mērā sakrīt, jo īpaši attiecībā uz Afganistānu un radikālā islāma pieaugumu reģionā, tostarp Kirgizstānā; uzskata, ka šāda situācija palīdzēs ierobežot ģeopolitisko konkurenci un meklēt sinerģisku risinājumu; uzskata, ka veiksmīgs iznākums labvēlīgi ietekmētu starptautiskās attiecības un starptautisko drošību;
11. aicina Komisijas priekšsēdētāja vietnieces/Savienības augstās pārstāves īpašo sūtni Centrālāzijā cieši uzraudzīt situāciju, sniegt atbalstu un sekmēt dialoga atsākšanu starp visām Kirgizstānas sabiedrības grupām;
12. aicina Komisiju un Padomi nekavējoties izanalizēt, vai ir radīti vajadzīgie apstākļi un vai tādus var radīt, lai sāktu īstenot jaunu, starptautiski koordinētu, vērienīgu atbalsta programmu Kirgizstānai, ņemot vērā arī to, vai Kirgizstānas pagaidu valdības pašreizējā apņemšanās sekmēt demokrātiju un pārredzamu pārvaldi ir noturīga; uzskata — ja tiek konstatēts, ka apstākļi ir pietiekami labvēlīgi, ES ir jāuzņemas vadība, lai sarīkotu starptautisko līdzekļu devēju konferenci Kirgizstānas atbalstam;
13. aicina paplašināt Stabilitātes instrumenta līdzekļu izmantošanu; uzsver, ka ir jāpalīdz Kirgizstānai pārvarēt sociālās un ekonomiskās problēmas; prasa Komisijai izstrādāt priekšlikumus par Attīstības un sadarbības instrumenta līdzekļu pārdali, lai pārliecinātos, ka atbilstīgā apmērā būs gan īstermiņa, gan vidēja termiņa ES palīdzība, reaģējot uz jauno situāciju Kirgizstānā; uzsver, ka īpaša uzmanība jāpievērš tam, lai atrisinātu problēmas izglītības, veselības aprūpes un ūdensapgādes jomā;
14. uzsver, ka Eiropas Savienības atbalsts ir jāsaskaņo ar centieniem apkarot korupciju un paplašināt izglītības iespējas, kā arī ar politiku dzīves apstākļu uzlabošanai, lai radītu tādus

nosacījumus, kas neļauj veidoties ekstrēmismam;

15. ņemot vērā pašreizējo situāciju, aicina Komisiju pārlicināties, vai ir nepieciešams nosūtīt neatliekamu humanitāro palīdzību;
16. sagaida, ka tiks iesniegts pārskats par panākto attīstību ES izstrādātās reģiona atbalsta stratēģijas īstenošanā, un aicina īstenot centienus, lai šī stratēģija kļūtu uzticamāka, precīzāka un saskaņotāka;
17. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, dalībvalstu parlamentiem un valdībām, Kirgizstānas pagaidu valdībai, ANO ģenerālsekretāram, EDSO ģenerālsekretāram un Eiropas Padomes ģenerālsekretāram.